



# MEDICAMEN- TORVM OFFICINIS

Pharmaceuticis Reip. Augu-  
stanae vſitatorum.

CLASSIS TERTIA.

## PHARMACORVM ET

electuاريorum lenientium

Conditionem ac pa-

randi modum ex-

ponens.



## FLOS, SEV PVLPA

Cassiae.

¶ Cannas, seu filiquas Cassiae ponderosas, &  
quae concussae non resonant, aperi, & con-  
sentam in eis pulpam, seu medullam

N

cum

cum laminis & seminibus suis diligenter excava: exempta projice super inuersum, & angustum cribrum ex setis equinis contextum: cribrum deinde supra bullientis aquæ vaporem ponito, & auerso cochlearis conuexo medullam, Cassiæ hinc inde ducito, vt per cribrum paulatim excernatur, ac id quod excretum est, aut penetrauerit, confestim subinde auferto, ne plus quam deceat de aqueo vapore imbibat: idq; tamdiu fac, donec quantum voles collegeris. Præstiterit tamen, vbi necessitas postulat, recentes semper Cassiæ flores educere, cum diutius repositi protinus accescant.

**P**Ula excoalfacit & humectat primo ordine, Sanguinem depurat, eius acrimoniam temperat, ac sitim coërcet. Ventriculū, bilem & pituitam educendo mundificat, pectus & guttur lenit, eius abscessus resoluens: renū caloricum infuso Glycyrrhizæ confert, & calculi generationem prohibet, ac in acutis febribus exhibetur: alium enim blande lenit, ac stauam bilem inferne deturbat, atque ex hac natus febris mitigat.

**C**assia Solutiua, quæ & Siliqua, & Fistula dicitur, fructus est cuiusdam arboris in Aegypto, Syria, ac India prouenientis. Eligenda non admodum crassa, pellucens, recens;

gra-

gravis, farta, & quæ concussa inclusis semini-  
bus minimè perstrepet.

## CASSIA EX-

tracta.

Violaria,

Malua,

Mercurialis,

Beta,

Parietaria,

Florum Violarum. ana. manipulum vnum.

Fiat omnium decoctio in aqua sufficiente, quo  
decocto Cassia extrahatur, & cannæ eius la-  
tuerunt: deinde

Pulpæ Cassiæ cum hac decoctione extra-  
cta, & ad spissitudinem coctæ libram v-  
nam.

Sacchari libram vnam semis.

Coque ad perfectionem, vt est artis.

**H**uius usus est potissimum in Enematibus,  
non raro tamen in bolo quoq; exhibetur.  
cum ipso sive Cassiæ minus sit flatulenta, ac magis  
emolliat, & humectet.

## PULPA PRVNORVM.

Prunorum magnorum acidorum & vinoso-  
rum quantitatem, quam voles, & exemptis  
nucleis in fictili vitreato magno percoque-

N 2

deine.

deinde per cribrum setaceum exprimito, expressam pulpam denuò lento igne ad perfectam, & iustam spissitudinem coquito, addendo Sacchari tertiam, circiter partem, vel ad Pulpæ libras decem, Sacchari libras tres: ita enim melius conseruatur, ne situ corrumpatur.

**V** *Entrem mollit, ac aluium faciliat. calorem febrilem extinguit, sitisq; fastidia permulcet.*

**I**nter Pruna nobis eligenda sunt Damascena, seu Hungarica, vt quæ præ cæteris ad Medicamentorum compositiones requirantur, & ad earundem constitutiones expetantur.

## PULPA TAMARINDORUM.

Extrahitur eodem modo, quo Pulpa  
Cassia.

**T** *Amarindorum Pulpa refrigerat & siccatur ordine secundo, aut tertio. Bilem facile soluit, ac præassatos humores lenit, unde Arqueatilis, Leptosia, scabiem, Lepram, vitiligines, & lichenas patientibus commodè exhibetur, namq; cutaneas exulcerationes omnes à sanguinis adustione natas tollit. Infantiam insuper, ac furorem permulcere creditur.*

Præ-

**P**raestant inter Tamarindos ij, qui in obscuro rubescunt, molles, recentes & qui nervosis quibusdā villis fracti in veniuntur. Sunt autem Tamarindi Palmulæ Indicæ, quæ Græcis Oxyphoenica dicuntur.

## DIACASSIA CVM MAN- na incerti auctoris.

Prunorum Damascenorum vncias duas.  
 Florum Violarum manipulum vnum semis.  
 Aquæ puræ vncias decem & octo.  
 Bulliant vt artis est, ad medietatis consumptionem: cola, & in colatura dissolue.  
 Pulp. Cassiæ vncias sex.  
 Tamarindorum vnciam vnam.  
 Mannæ optime vncias duas.  
 Syrupi Violati vncias quatuor.  
 Sacchari Candi,  
 Penidij. ana. vnciam vnam.  
 Violati vncias quatuor.  
 Confice vt artis est.

**M**edicamentum hoc leniens, mite, ac suave, confert iis qui duriores sunt alio; hanc enim lenitè & citrà molestiam subducit, ac flavam bilem eicit, febresq; inde natas leuat.

N 3 ELE-

ELECTVARIVM DIA-  
catholicon, seu antidotus  
Catholica, Nicolai Prę-  
positi.

℞ Polypodij quercini libram semis.  
Decoquantur in aquæ communis sufficiente  
quantitate, seu mensuris nostratibus qua-  
tuor, ad medietatis consumptionem: cum  
eius decocti quantitate sufficiente extrahe  
Pulp. Cassiæ,

Tamarindorum ana. vncias  
quatuor.

Inspissentur Pulpæ, donec ad justam consi-  
stentiam fuerint reductæ: deinde cum residuo  
decocto dissolue.

Sacchari libras quatuor.

Penidiorum,

Sacchari Candi. ana. drachmas duas.

Coquantur simul ad Syrupi consistentiam:  
vbi paululum refrixerit, adde Pulpam Cassiæ  
& Tamarindorum, probè agitando. Po-  
stremò subsequentes pulveres paulatim in-  
sperge, & confice Electuarium, vt est ar-  
tis.

℞ Senæ vncias quatuor.

Rhabbarbari,

Vio-

Violarum,  
 Polypodij,  
 Anisi. ana. vncias duas.  
 Glycyrrhizæ drachmas duas.  
 Sem. Cucurbitæ,  
 Melonis,  
 Citruli,  
 Cucumeris. ana. vnciam semis.

Pulueriscentur simul omnia, & misceantur, vt artis est.

**E** Lectuarium suauē ac mite, quod acutis & peracutis morbis confert, emollit, & alterat. Robur addit Iecinorosis, Lienosis, & Arthriticis. Tertianis, Quartanis, & Quotidianis febribus aduersatur: doloribus item capitis auxilio est, vniuersos deniq; corporis humores blande acinnoxiē educit, multiplici nobis usu familiare.

**I** cet varij variē Medicamentum hoc præparent, quia tamen iste modus componendi Pharmacopœis nostris hucusq; fuit vsitatus ac consuetus, qui etiam non nobis solum, sed & aliis omnium optimus esse videtur, idcirco eundem imposterum quoque obseruari volumus.

Nonnulla quoq; exemplaria addunt Polypodij decoquendi libræ dimidia ad tollendam eius flatulentiam Seminis Fœniculi vnciam vnā, verum flatulentia jam dicta à Semine Anisi,

*cuius vncie dua compositionem hanc ingrediuntur, facile corrigitur.*

## ELECTVARIVM LENITIVM, Florentinæ.

- ℞ Passularum enucleatarum vncias duas,  
 Capillorum Veneris, seu Adianti Nigri,  
 Violarum recentium,  
 Hordei mundi. ana. manipulum vnum.  
 Iujubarum,  
 Sebestem. ana. numero viginti.  
 Glycyrrhizæ, vnciam semis.  
 Prunorum enucleatorum,  
 Tamarindorum ana. drachmas sex.  
 Foliorum Senæ,  
 Polypodij. ana. vncias duas.  
 Mercurialis manipulum vnum semis.  
 Decoquantur, vt artis est, in sufficiente aqua,  
 postmodum cola, & in colato dissolue  
 Pulpar Cassiæ,  
 Tamarindorum,  
 Prunorum,  
 Sacchari optimi,  
 Sacchari Violati. ana. vncias sex.  
 Pulveris Senæ vncias tres semis

Fiat

Fiat Electuarium , vt est artis.

**B**Item, pituitamq<sup>3</sup>, nec non his humoribus admixtum succum Melancholicum blandè, ac sine vel noxa, vel molestia educit; febrium humoralium materiam subtrahit, intestina lenit & emollit: Pleuritidi quoq<sup>3</sup>, nec non aliis pectoris ac renum, morbis præsertim à calore natis, confert.

**H**ieronymus Mercurialis in Comment. de comp. Med. pro decocto sex libras aquæ sufficere arbitrat, quarum cocturam ad duarum tertiarum consumptionem, ita vt libræ duæ decocti remaneant, producendam esse censet.

*Id ipsum medicamentum paratur etiam sine foliis Senæ sub nomine Diasenæ recens Rhafis, cuius usus est in febribus ex humorum putredine ortis, & Pleuritide: emollit aluum ac utramq<sup>3</sup>, bilem citra vehementem ventris turbationem eiicit.*

**I**viubæ, Græcis Zizyphæ, Galenô Serica dicuntur, fructus cuiusdam arboris peregrinæ in calid. & humid. sunt temperati, ad pectoris & pulmonis vitia perutiles. Renum insuper & vesicæ vitiiis profunt, ac sanguinem incrassant. Matthiolus.

**S**ebesten, Myxa Græcis & Myxaria, fructus sunt ex arbore, Pruno propemodum simili, Prunis paruis haud dissimiles, caliculo quodâ

N 3

vt

vt glandes, ima parte colligati, nucleo intus triquetro, gustu prædulci, lenta tenaciq̃ue pulpa deiectoria facultate pollente. Vtiliter dantur ex bile febrientibus, linguæ asperitatem leniunt, pectori atque tussi opitulantur, ventris tineas pellunt, urinæ ardori à bile aut pituita salsa contracto medentur. Eligenda sunt plena, pingua, & carnosa, quæque situm non redolent, nec teredinem senserunt. Hæc Marthiolus.

## ELECTVARIVM LE- nitium de Manna, Nico- lai Alexandrini.

Prunorum Damascenorum numero viginti.

Volarum vnciam vnam.

Capillorum Veneris,

Ceterach,

Lichenis, seu Hepaticæ. ana. drachmas tres.

Seminum Cucurbitæ,

Cucumeris,

Melonum,

Citruli. ana. vnciam vnam.

Coquantur in aqua sufficiente, ad medietatis consumptionem, exprimantur & colentur incolato dissolue

Mannæ

Manne optimæ & purissimæ

Conferuæ Violarum,

Pulpæ Cassiæ. ana. vnciam vnam.

Saccharialbissimi libras quatuor.

Coquantur ad Mellis consistentiam: ad extremum subsequentes pulueres paulatim inspergantur

Seminum excorticatum,

Melonum,

Cucumeris,

Cucurbitæ,

Citruli,

Florum Violarum,

Nymphetæ,

Seminum Lactucæ,

Scariolæ,

Portulacæ,

Rhabarbari electi,

Foliorum Senæ. ana. vnciam vnam.

Pulueriscentur simul omnia, & cum prædictis misceantur. Fiat Electuarium in bona forma.

**A**d purgandum sanguinem, flauam & atram bilem reprimendam, iecur calefactum nonnihil refrigerandum, & vniuersi corporis purgationem accommodatum existit. De Manna consule Matthiolum & Donatum ab Alto Mari tractatu proprio de Manna edito, itemq; nostra monitoria in Prolegomenis.

ELE-

# ELECTVARIVM DIA- prunis simplex.

℞ Pulpæ Prunorum ad debitam consisten-  
tiam in fictili vitreato decoctæ libras duas.  
Sacchari purissimi libram vnâ.

Leuissima coctura redigantur in formam E-  
lectuarii, vt artis est.

*E* *Asdem, quas Pulpa Prunorum, vires obti-*  
*net, cum qua ferè conuenit.*

# DIAPRVNIS LENI- tium seu Diadamascenon Nicolai.

℞ Prunorum Damascenorum numero cen-  
tum.

Coquantur perfectè in aqua sufficiente: dein-  
dè cribro raro transmittantur, & reseruata  
pulpa decoctioni affunde

Violarum vnciam mediam.

Bulliant sufficientè, & colentur: colaturæ ad-  
dantur

Sacchari libræ duæ,

Pulpæ supradictæ libra vna,

Pulp. Cassiæ,

Tamarindorum ana vncia vna.

Coquan-

Coquantur lento igne, & addantur subsequētes pulveres tenuissimè triti, semper mouendo.

℞ Santalorum alborum,  
Rubeorum,  
Spodii de Ebore,  
Rhabarbari,  
Cinamomi. ana. drachmas tres.  
Rosarum,  
Violarum,  
Seminum Portulacæ,  
Scariolæ,  
Berberis,  
Succi Glycyrrhizæ,  
Tragacanthæ. ana. drachmas duas.  
Seminum Citruli,  
Cucumeris,  
Cucurbitæ,  
Melonum. ana. drachmam vnam.  
Commisceantur, vt artis est.

**C**om mendat ur ad febres acutas, ardentes, omnesq; alias, Terrianas continuas, Hecticas marasmodes, Lipyas, Causum & Synochum, & ad omnem febrilem affectum in principio, augmento, & statu aegritudinis. Solutium verò in eiusmodi morbis cauendum ob Scammonium preparatum seu Diagrydium à quo in febris continuis peritiores Medici merito abstinent.

Phar-

**P**armacopœi nostri paulò alitèr, & maiore  
 fortèr compendio, quàm à Nicolao anno-  
 tatum sit, hoc Medicamentum præparare so-  
 lent. Violarum enim vnciam vnam semis in a-  
 que purè vnciis decem & octo ad tertias deco-  
 quunt; cum eius decocti portione aliqua extra-  
 hunt Cassiam & Tamarindos, decoquunt ad  
 iustam consistentiã: cum residuo decocto Sac-  
 chari libram vnam & semis ad spissitudinem  
 decoquunt, addendo Diaprunis Simplicis, seu  
 Pulpæ Prunorum sine Saccharo libram vnam:  
 Pulpæ Tamarindorum & Crassiæ ana. vnciam  
 vnam: vbi ad iustam consistentiam fuerint re-  
 ducta, adiiciunt reliquos pulueres. Melius ta-  
 men fuerit si Prunorum recentium Pulpa no-  
 uitèr extracta per se inspissetur, & tum ad librâ  
 vnam Pulpæ Sacchari libræ duæ, & reliqua ad-  
 iiciantur, & componantur, vt artis est.

## HIERA PICRA GALE- ni, quam simplicem vocant.

✶ Cinamomi,

Xylobasami, aut eius loco Ligni Aloës,  
 vel Cubebarum,

✶ Afari,

✶ Spicæ Indicæ,

Mastiches Chiæ,

Croci

Crociana drachmas sex.

Aloës non lotæ triplum, id est, drachmas  
centum, seu vncias duodecim semis.

Mellis despumati libras quatuor vncias tres.

Fiat Electuarius.

**M**edicamentum hoc famosum, cuius Gale-  
nus Auctor extitit, describitur ab eodem  
7. Methodi med. cap. 9. & lib. 2. de tuenda vale-  
tudine cap. 10. quod quam maxime prodest vitio-  
sis succis, qui in ventriculi tunicis herent. Utili-  
tèr exhibetur iis, qui suffusorum imagines, & alia  
Symptomata ex stomachi vitio patiuntur, &  
præterea iis qui aliò sunt adstricta, ac mulieribus  
quæ non probè purgantur. Dosis ad drachmas  
duas specierum, in Elect. ad vnciam vnā.

**A**duertant Pharmacopœi, ne species Melli  
despumato prius iniiciant, quàm id ipsum  
ab igne fuerit remotum, ac ferè refrigeratum,  
alioquin enim Aloë rursus conglobatur, & pi-  
cis instar indurata coit. Obseruandum quoq;  
regulam illam communem, quæ in Medica-  
mentis Purgantibus species nō nimis subtilitèr  
terendas esse docet, in Hieris, præsertim verò  
in hac, minimè tenendam, cum hîc (vt Galenus  
in octauo de Comp. Medic. secundum loca in  
fine cap. tertii de Hiera Themisonis agens ad-  
monet)

monet) specierum exactè tritarum vis Aloën  
ad longinquas & magis remotas partes dedu-  
cere debeat.

## ELECTVARIVM HIE- ræ cum Agarico.

℞ Specierum Hieræ Simplicis sine Aloë,  
Agarici Trochiscati. ana. drachmas qua-  
tuor.

Aloës non lotæ vnciam vnam.

Mellis despumati vncias sex.

Misce, fiat Electuarium.

**B**ilem, & pituitam citrà molestiam educit, ut  
ingredientia testantur.

## TRYPHERA PERSICA Mesuæ, aut Ioannis Da- masceni.

℞ Suc. Endiuia veræ libras tres

Apii,

Lupulorum. ana. libras duas.

Solani vncias nouem.

Berberorum vncias tres.

Proiiciantur desuper

Violarum recentium aut exiccatarum,

Rosarum. ana. drachmæ tres.

Folli-

Folliculorum Senæ vnciæ duæ.  
Agarici vncia vna.  
Prunorum Damascenorum numero quinquaginta.  
Cuscutæ vncia semis.  
Myrobalanorum Citrinorum,  
Chebulorum,  
Indorum.  
Fricatorum Oleo Violarum aut Amygdalarum dulcium ana. vnciæ duæ.  
Spicæ Iudicæ drachmæ tres.  
Bulliant lento igne ; donec super sint libræ duæ : deinde addantur  
Epithymi drachmæ quadraginta.  
Bulliant leniter ; deinde ab igne deponantur,  
& percolentur ; ac in vna colati parte dissoluantur  
Tamarindorum vnciæ tres.  
Mannæ vncia vna semis,  
Pulpæ Cassiæ vnciæ quatuor,  
Sacchari Violati libra vna.  
Colentur, & mudentur à granis & sordibus;  
atq; in aliam colati partem addantur  
Sacchari albissimi libræ tres,  
Aceti vini libra vna.  
Coquantur lento igne, deinde proiciatur id  
super illud, quod dissolutum est in succis, &  
aggregentur simul omnia, & coquantur ad  
O Mellis

Mellis consistentiam. Postremò in puluerem redactæ Species sequentes inspergantur.

✱ Rhabarbari optimi vncia duæ.

Myrobalanorum Citrinorum vncia vna semis.

Chebulorum

Indorum. ana. vncia vna.

Belliricorum,

Emblicorum. ana. vncia semis.

Sem. Fumiterræ,

Trochisc. Diarhodon,

Macis,

Mastiches,

Cubebarum,

Spodii de Ebore,

Santali Citrini ana. drachmæ duæ.

Nucleorum Sem. Cucurbitæ,

Citruli.

Cucumeris,

Melonis. ana. drachmæ duæ semis.

Sem. Anisi vncia semis.

Spicæ Indicæ drachmæ duæ.

Fiat Electuarium secundum artem in formâ Opiatæ.

**V**aleat aduersus acutas febres, & calidam ventriculi & iecoris intemperiem. Morbis omnibus ex humorum vstione natis confert. sitim restinguit, Ictericæ calidæ ex obstructione sanat.

*nat. Suffusionem a vaporibus biliosis visu incommodantem discutit. Sanguinem purgat, & purum reddit, unde in febribus pestilentibus, & ipsa Peste magnopere à Georgio Agricola, & aliis commendatur. Datur ad unciam unam.*

**T**Ryphera hæc Persis quondam vsitata, quâ mollem ac delicatam dicere queas, à Doctissimo Viro Domino D. Adolpho Occone Reipub. Augustanæ quondam Medico, & Officinarum Pharmaceuticarum Visitatore Ordinario, summo studio recognita & reuisa, ac è veteribus Mesuæ, & Monachorum Romanorum codicibus eruta, sic nobis hætenus in vsu fuit; qui idem Fuchsi & Nicolai Græci auctoritatem secutus, sic eam restituit, quam componendi rationem nostris Pharmacopœis expertam, ac vsu probatam omninò retinemus. Cur autem succorum quantitas non modò aucta, sed etiam immutata fuerit, ratio in prior editione huius Dispensatorii requiri poterit, ubi quoq; Triphera nomenclatura plus magis explicata legitur.

## PASSVLÆ LAXATIVÆ:

✻ Fol. Senæ Alexand. vncias quatuor.

Cinamomi electi

Zingiberis. ana. scrupul. quatuor.

O 2

Aq.

Aq. Endiuia & Vini albi. ana. vncias quatuordecim.

Infundantur per horas sex, aut octo, deinde ebulliant, ac lenitè exprimantur: huic decocto post colaturam adde

Sacchari albi vncias quatuor.

Coquantur simul ferè vsque ad consistentiam Syrupi, iniiciendo tum, vt adhuc simul lenitè bulliant,

Passularum minorum repurgatarum vncias duodecim.

Atque sic lege artis post iustam coctionem reponantur.

Eodem modo parantur & Zibebæ, & Pruna laxatiua nostris vsitata.

**A** *Dstrictum aluum leniunt, facesq; diutius detentas expellunt. Dantur puerulis, delicatulis, & hominibus alias medicinas purgantes respuentibus, quamuis à longinquis partibus ob facilitatem vix quidquam educere possint: quotidianus tamen vsus eas indies à nobis postulat, utpotè ad ventris obstructions referandas cunctis expetitis.*

**E** *fficaciores, sed minus quidem gratæ eundunt hæ Passulæ, aut Zibebæ, si loco aquæ Endiuia & vini, mucharum seu infusionem Rosarum solutiua sumpseris, veruntamen tunc non nihil amarescunt.*

MEDI-